

УГОР ТОВЕБЧУ
ТРАИЧОДЕРУ

ЗА АЈКУЛАТА ШТО ПЛОВИ СПИЕЈКИ

Да се пренесе нешто од онаа страна. Да се префрли нешто преку. Тоа е дословното значење на зборот трансфер составен од латинските *trans-*, преку, низ и *ferre*, носење, пренесување.

Според филозофскиот речник, постои *трансфер на чувства*, феномен со кој една душевна состојба предизвикана од нешто, се пренесува на друга (според сличноста и контингентноста); постои *трансфер на вредности*, феномен кога знакот ја поприма вредноста на означеното, средството на целта итн.; постои и *трансфер на сетилноста*, феномен на осетливоста на субјектот за сетилните впечатоци што ги добива од друг субјект.

Во психоанализата трансферот е поврзан со отпорот бидејќи во психоаналитичарската ситуација се оживуваат некои животни епизоди кои претходно морале да бидат заборавени. Психоаналитичарскиот трансфер, значи, делумно го изразува конфликтот помеѓу анализираниот и аналитичарот. Тој претставува сценски простор кој е двојник на внатрешниот простор, и во кој се обелоденуваат, со помош на интеракција и фантазматика, внатрешните протагонисти (Идот, Егото и Супер-егото).

Се разбира, во овој контекст многу важен елемент е моментот на контратрансфер кој претставува предсвесен или несвесен аналитичарски одговор на трансферот наспроти него. Но, во психоанализата се смета дека контратрансферот понекогаш е клучен извор за увидот на аналитичарот, за она што се нарекува *insight*. Значи, успехот на терапијата не му се препушта на трансферот туку, напротив, тој се заснова врз динамиката на тој процес и врз стекнувањето свест за него.

Ете, најпосле, во оваа точка се сретнуваме со графиките на Игор Тошевски, со неговите Трансфери кои се, меѓу другото, и обид да се стекне свест за феноменот на трансферот, и во психолошка но пред сè во уметничка смисла.

Затоа што самиот уметнички чин е трансфер. Или метафора, да употребиме уште една „транспортна“ фигура. Уметничкиот чин е преиспитување на постоечкиот поредок на нештата, на фиксирани места. Дури би можеле да речеме дека уметноста е „неисправна употреба на јазикот“, како што Лудвиг Витгенштајн ја дефинира метафората. „Неисправна“ бидејќи се обидува едновременно да скроти две спротиставени тенденции, центрифугалната и центрипеталната; првата упатува кон пошироки контексти, а втората тежнее кон концентрација на значењата.

Ми се чини дека Игор Тошевски низ своите Трансфери се обидува да стори нешто слично, да ги скроти статичките и динамичките

принципи чиишто сооднос веројатно е срж на целокупната визуелна уметност. Неговите графички светови се подвижни, интерферирачки и автореференцијални. Неговите Трансфери се сложени метафори чијашто сличност не е заснована врз една единствена точка или врз површни аналогии туку врз деликатно истражување на самиот ликовен медиум. Всушност, се чини дека неговите Трансфери – кои можат да бидат сфатени баш како графички метафори – создаваат своевидна резонанција, тенденција на ширење на значењата и привлекување на други полиња на значења. Токму она што е задача на „пренесувачот“, на оној Харон што трансферира помеѓу честопати безграничните брегови на уметноста, која пак може да биде метафора за самиот живот, тој чун меѓу два брега.

Формално гледано, она што Тошевски го нарекува трансферирање всушност е графичка техника на отиснување или пресликување со помош на разредувач. Таа техника речиси до совршенство ја има доведено Роберт Раушенберг; дали пак би можеле да зборуваме за контратрансфер, од насока на Тошевски кон Раушенберг? Во секој случај, Тошевски не запира кај отисокот, „трансферот“, туку користи и цела палета цртачки средства: туш, графит, акварел... Претходно долго експериментира со фотокопирани листови, често деструирајќи го основниот отисок, фотографија или букви, до ниво на крупни зрна или флека. Впечатокот е мошне интересен, провокативен и во техничка и во дизајнерска смисла, а крајниот резултат е едно специфично уметничко дело кое синтетизира богата и рафинирана ликовна култура.

Иконографијата на претставените Трансфери е разнолика и загадочна: часовници, ајкули, балерини, атлети, тркала, стрелки... Некои мотиви се повторуваат, но често извртени, пренесени во поинакви контексти, тие ја умножуваат комплексната метафорика, комплексниот „сообраќај“ што се одвива на повеќе нивоа и во повеќе димензии.

И покрај тоа што Тошевски веќе има респектибилно разгранет уметнички опус (графичар по образование, со големо цртачко искуство, со низа стрипови и сторибордови зад себе, но и со неколку интересни инсталации, дела од концептуална природа, работа на филм...), фасцинира неговата желба да чепка, да експериментира и да истражува постојано нови графички техники. Можеби и кога спие? Како ајкула? Што го штити чунот на Харон?

Но тоа е веќе нова метафорична низа. Нов трансфер.

Никола Гелевски

После Дишан, 2002.
206x336 мм
Трансфер, акрил,
туш, акварел и
графит на хартија

Ние сме разлика... нашиот разум е разлика
на дискурси, нашата историја е разлика на
времето, нашето битие е разлика на маски.

Таа разлика е - далеку од тоа да биде
заборавено или надокнадено потеклото -
оваа дисперзија, којашто ние сме и којашто
ја создаваме.

(Мишел Фуко)

Документ, 2002, 340x340 мм
Трансфер, акрил, туш, акварел и графит на хартија

Медена пропаганда, 2002, 340x340 мм
Трансфер, акрил, туш, акварел и графит на хартија

Авторитети, 2002, 340x340 мм
Трансфер, акрил, туш, акварел и графит на хартија

Tadeusz Kantor 2002

Град на комедијанти! Град на фриволни ангели и шака демони
зрели за на отпад. Срамежлив град во дијалог, срамежливо
семе во разговор за утрешниот ден.
Град на вицови, ласкавци, малограѓани. Град во кој заради
поента се жртвува вистината, а убавиот збор е половина лага...

(Ингеборг Бахман)

Жаришта, 2002,
330x446 мм
Трансфер, акрил,
туш, акварел и
графит на хартија

Набљудувачот е кнез којшто насекаде го носи своето инкогнито.

(Шарл Бодлер)

Попладне на еден
глобалист, 2002,
270x400 мм
Трансфер, акрил,
туш, акварел и
графит на хартија

erob

Wet 1/27

Шаркете
КОТРОНА

Во стварно *испревртениот* свет, вистината е момент на лага.

(Ги Дебор)

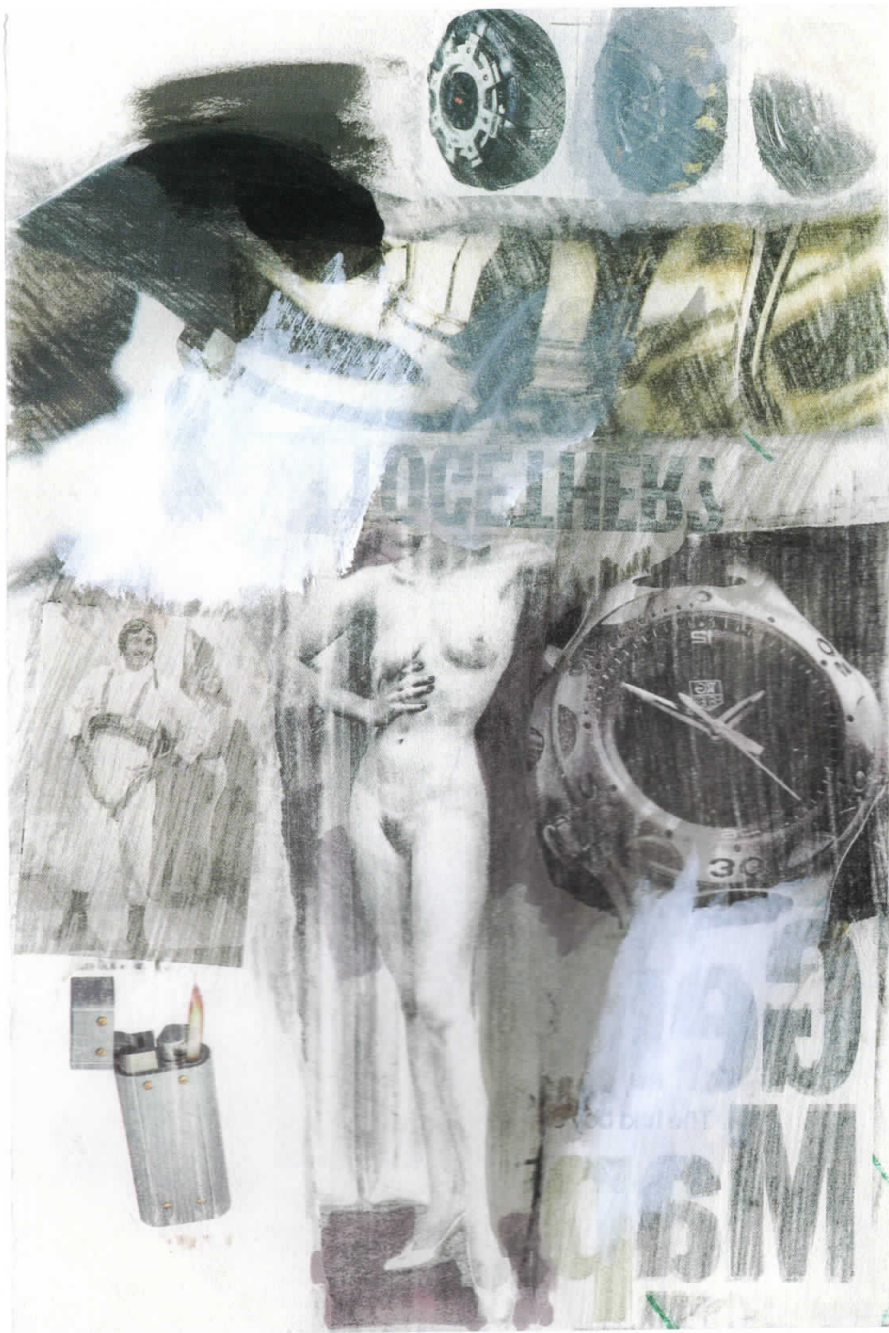

Што со Моника, 2002,
270x400 мм
Трансфер, акрил,
туш, акварел и графит
на хартија

Фактум, 2002.
288x400 мм
Трансфер, акрил,
туш, акварел и
графит на хартија

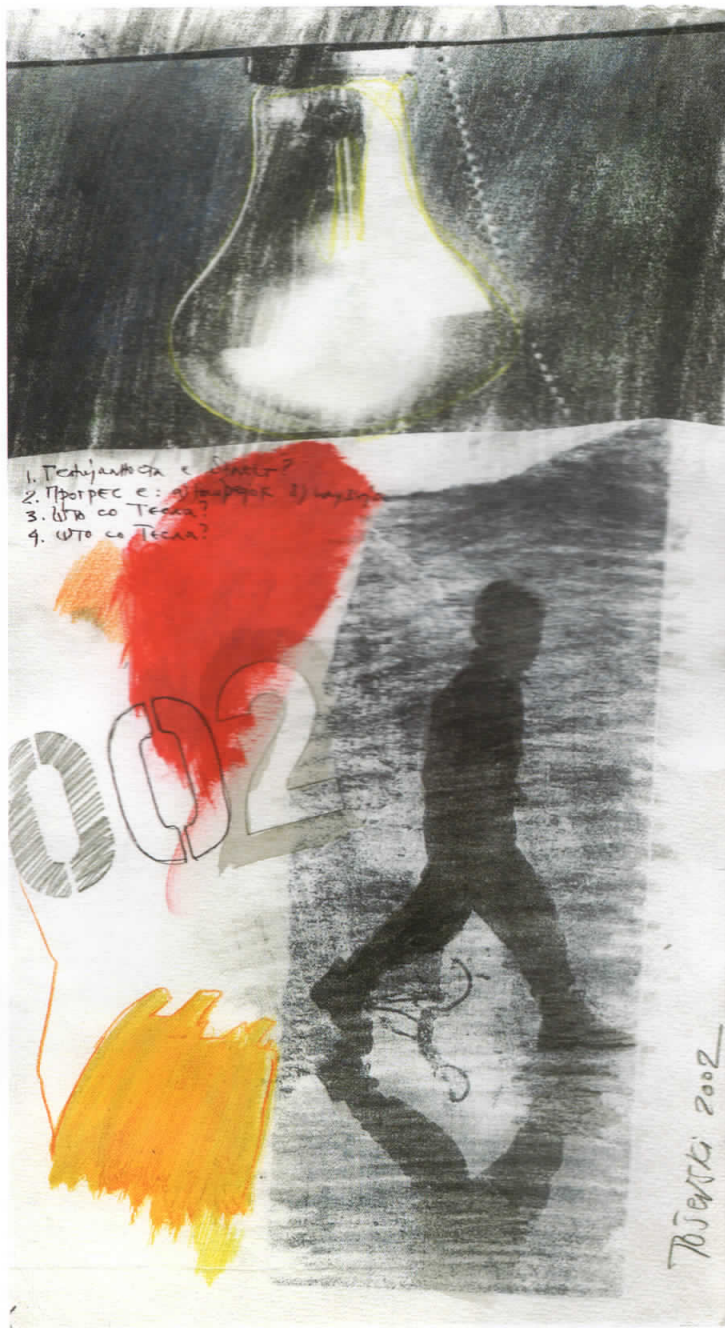

Прва - втора..., 2002.
270x400 мм
Трансфер, акрил,
туш, акварел и
графит на хартија

Конечно, можеби и не постои никаква порака. Во тој случај сме ослободени од обврската да дадеме одговор. Како што има кажано една госпоѓа:
Ако не е уметност, тогашми се допаѓа.

(Ц. Кеју)

Слободни тези - антитези, 2002,
214x400 мм
Трансфер, акрил, туш,
акварел и графит на хартија

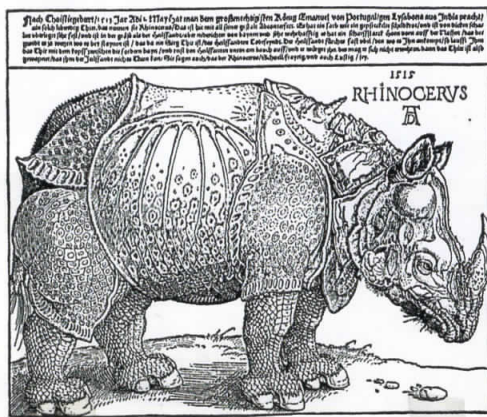

Завера, 2002,
270x400 мм
Трансфер, акрил,
туш, акварел и
графит на хартија

Фундамент, 2002.
270x400 мм
Трансфер, акрил,
туш, акварел и
графит на хартија

Brerki 2002

На новите уметници ќе им бидат потребни сите методи и процеси кои се развиле во минатото, како и некои нови, со цел да се опфати новиот живот. Но тоа нема да биде уметнички еklekticizam бидејќи единственоста на уметноста потекнува од динамичниот светоглед и од активниот поглед на животот.

(Троцки)

Игор Тошевски - преглед

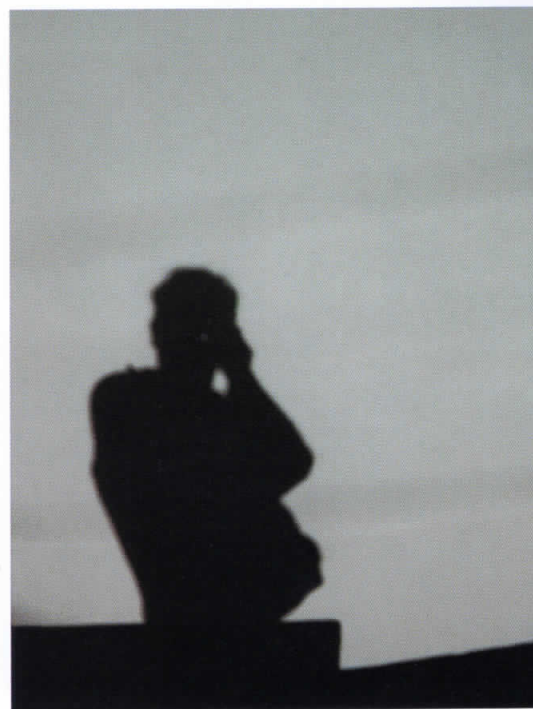
Роден: 1963, Скопје, Република Македонија
Дипломирал: 1988 Графика, Академија на Ликовни Уметности, Хелсинки

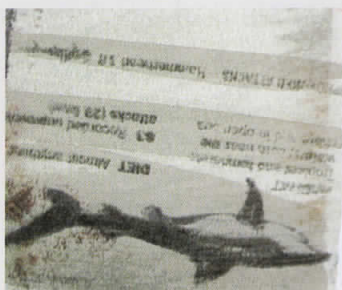
Самостојни изложби

- 1997** - Скопје, Музеј на град Скопје – ДОСИЕ '96
- Ерланген, Арена Фестивал – ДОСИЕ '96
- Скопје, Хавзи Пашина Конаци (со Дејан Буѓевац) – „Арт Сити“
- 1996** - Куманово, – Текстилна инсталација (Досие'96)
- Прилеп, Дом на Култура – Гранитна инсталација (Досие'96)
- Велес, Ликовна Галерија – Порцеланска инсталација (Досие'96)
- 1995** - Скопје, МКЦ – Синтезис инсталација
- Скопје, КИЦ – Дислокации (перформанс/инсталација)
- 1994** - Скопје, Галерија „Мијачки Зографи“ - Слики
- Скопје, Музеј на Град Скопје – Цртежи
- 1993** - Скопје, Галерија „Мијачки Зографи“ – видео инсталација
(Денови на Македонски Видео Арт)
- 1990** - Скопје, МКЦ – Комбинирани слики
- Хелсинки, Akateeminen Kirjakauppa - графики

Групни Изложби

- 2002** - Битола – „Јас/Ти“ – „Ушите на Царот“ (амбиентал)
- 2001** - Скопје, Градски Трговски Центар – „Капитал и Пол“
- Виена, Kunsthalle Exksnergasse – Што, Како и за Кого
- Загреб, Галерија Проширених Медија,
Месец на Македонска Современа Уметност
- Скопје, Музеј на Современа Уметност, Стрип во Лифт
- 2000** - Скопје, „Зборови, објекти, дела“, Музеј на Град Скопје
- Будимпешта, Ludwig Музеј – После Сидот
- Загреб, „Што, Како и за Кого“
- Берлин, Hamburger Bahnhof – После Сидот
- Angulem, „1x 59“ – Стрип
- Сараево, Sent Malo Etonahs – Стрип
- 1999** - Стокхолм, Moderna Museet – „После Сидот“
(Уметност и култура во Посткомунистичка Европа)
- 1998** - Битола, Ликовна Галерија Џамија –
Фотографија во Македонската Уметност
- 1997** - Лабин – Балкански уметници
- Истанбул, Y. Zabanci Art Centar – „Желбени машини“
- 1995** - Скопје, Универзитетска Библиотека –
Годишна изложба на цртеж
- Скопје, Чифте Амам, Музеј на Современа Уметност –
„9 1/2“ (Нова Македонска Уметност)
- 1994** - Скопје, Универзитетска Библиотека –
Годишна изложба на графика
- Скопје, Универзитетска Библиотека –
Годишна изложба на цртеж
- Скопје, Културен Центар „Мала Станица“ - „Имиџ Бокс“
(Сорос Центар за Современа Уметност)
- 1993** - Скопје, Галерија „Мијачки Зографи“ – видео арт инсталација
- 1990** - Келн, Институт за Источно европска уметност (со „ЗЕРО“ група)
- Скопје, Музеј на Македонија – „Шапти“ (ЗЕРО група)

јавен културен простор „Точка“
продукција: Темплум
Скопје, Мај 2002

Проектот „Точка“ го помагаат
Про Хелвециа-Скопје и
Институтот Отворено Општество Македонија
Благодарност го „Скен Поинт“